

Crítica >

Un novel·lista lector

Eduardo Mendoza llegeix sense prejudicis, reflexiona sobre els llibres dels altres sense cap càrrega acadèmica.

PONÇ PUIGDEVALL

L'any 1993 el novel·lista Eduardo Mendoza va rebre la proposta de seleccionar i presentar els volums d'una col·lecció que havia de titular-se *Maestros Hispánicos Modernos*, una sèrie de vint-i-quatre llibres que es proposaven oferir un panorama de la prosa escrita en castellà, tant a Espanya com a l'Amèrica Llatina durant el període que anava des de poc abans de la meitat del segle XIX fins a les primeres dècades del segle XX, «un siglo y medio de infelicidad y desconfianza en un país en decadencia». Ara, a *¿Quién se acuerda de Armando Palacio Valdés?*, es recullen els preliminars que va escriure Mendoza per cada títol seleccionat i s'hi inclouen, també, els dos pròlegs que va dedicar a dues obres en concret, una novel·la de Pío Baroja i una altra del menystingut novel·lista vuitcentista Armando Palacio Valdés: tant un text com l'altre aconseguen que el lector, a pesar d'agrair la intensa dedicació de Mendoza a la creació de ficció, pugui lamentar amb recança que no hagi dedicat més temps i esforços a l'art de parlar dels llibres dels altres perquè sense cap mena de dubte Mendoza hi demostra posseir llargament la virtut de llegir sense prejudicis, de reflexionar-hi sense cap càrrega acadèmica, i l'habilitat de raonar els seus arguments amb la prosa d'un mestre hispànic modern. L'obligació de tot escriptor que ho sigui de veritat consisteix a crear-se la seva tradició literària dins de la tradició que l'empara i on milita: tot escriptor ha de triar dins de la selva del passat els escriptors i els textos amb els quals se sent més proper, amb els quals pot traçar un itinerari de la representació de la

«¿QUIÉN SE ACUERDA DE ARMANDO PALACIO VALDÉS?»

Autor: EDUARDO MENDOZA
Editorial: GALAXIA GUTENBERG
Pàgines: 123 / Preu: 14,9 €

Mendoza ens mostra la seva tradició literària amb aquests pròlegs i comentaris dels textos que sent més propers de la prosa en llengua castellana de la segona meitat del XIX i primeres dècades del XX.

seva personalitat com a escriptor. En els textos que Mendoza va seleccionar per la col·lecció no és gaire difícil reconèixer-hi algunes de les constants que formen les bases de la seva pròpia obra: l'esperit aventurer de Baroja, la finesa i l'humor irònic de Valera, la humanitat de Galdós a l'hora de forjar els personatges, en fi, el joc retòric de Valle-Inclán. Més enllà dels deutes creatius de Mendoza cap a la seva tradició verbal, més enllà de la precisió a l'hora de valorar en unes breus paraules l'obra seleccionada —a la manera de Borges en la seva *Biblioteca Personal*—, *¿Quién se acuerda de Armando Palacio Valdés?* presenta un valor afegit, la gràcia de veure com la història de la literatura castellana pot tenir una cara diferent de la fórmula canònica que apareix ortodoxament en els manuals de literatura, més a la vora del que interessa moralment i estèticament al lector d'avui.

Amor, etc.

«**Arqueologia de l'amor**», de Joan Mañas, constitueix un debut literari destacable

MELCIOR COMES

Històries d'amor, els seus problemes, els desencisos, el pas del temps i les ciutats. Amb aquests elements Joan Mañas construeix la seva primera novel·la. *Arqueologia de l'amor* constitueix un debut literari destacable: el lector hi trobarà un relat escrit amb un aire de proximitat, sense filigranes ni excessives concessions: una veu va desgranant el passat del personatge principal a mesura que aquest retorna a París, carregat amb els records dels dies passats, ple de tribulacions i de cabòries. El narrador omniscient, doncs, es fa amb el present de soledat del personatge, amb el seu anhel, mitjançant l'evocació dels esdeveniments dels anys de joventut i adolescència, alhora que intenta recuperar l'entorn parisenc, on es va compartir i estimar. La narració ens és servida a través d'un narrador que s'aproxima al protagonista amb una intimitat a vegades feridora, però que alhora es trenca amb altres textures narratives, com les de les cartes d'amor o els e-mails: les veus que es busquen des de la distància i es refereixen la solitud, la frustració, l'aprenentatge. Un dels mèrits principals del llibre és la gràcia amb la qual se saben combinar el passat i el present, l'anècdota i el record inesborrable, la descripció de París i el de les diverses figuracions (cinematogràfiques i literàries) que anuncien tot el que s'esdevindrà. Els diversos motius esperonen la memòria: des de les tombes dels grans literats fins als records de converses, les veus que des de diferents replècs temporals van marcant el compàs de la història d'amor. Mañas narra bé, la seva voluntat de fer un text ric i colorista és prou notòria i

«ARQUEOLOGIA DE L'AMOR»

Autor: JOAN MAÑAS
Editorial: EMPÚRIES
Pàgines: 123 / Preu: 16,9 €

El premi Just M. Casero 2006. Amb *Arqueologia de l'amor*, Joan Mañas (Gualta, 1970) explora amb sensibilitat i habilitat les seqüeles devastadores d'una relació sentimental mal acabada.

aconsegueix que ens interessem per la realització dels seus personatges. Així, *Arqueologia de l'amor* és un llibre escrit amb correcció, amb certs ressons de literatura experimental, que atrau i interessa tot i que també deixa un regust un punt descoratjador. Es nota un autor massa implicat amb la història, com si no s'hagués pogut desempallegar amb naturalitat de la participació en una experiència similar a la narrada, i és això el que llasta el valor del llibre, li treu autonomia i capacitat per manejar els fils i la textura del relat amb complet desseiniment. Mañas és capaç de rescatar els instants i de projectar-los d'una manera satisfactòria, però no aconseguix que ens impliquem totalment en la disposició de la trama ni en el caràcter dels personatges, massa intimitament lligats amb la ploma que els dóna vida perquè hi entri tot el gust i el saber de la voluntat literària. Tot i així aquest primer llibre dóna fe d'un bon narrador.

Novetats >

«L'AMOR BOIG»

Autor: PERE ROVIRA
Editorial: PROA
Pàgines: 272 / Preu: 18 €

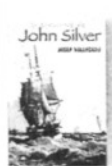
La passió de la Clara i l'Esteve els va empenyer, encara adolcents, a fugir de casa i de la petita ciutat per buscar-se un lloc a la Barcelona dels anys seixanta. Passats un grapat d'anys, cadascun dels dos protagonistes explica i mitifica a la seva manera aquella apassionada història d'amor. Una novel·la sobre els primers i els últims amors, i sobre les obsessions que els uneixen vertiginosament.

«EL TESTAMENT DE JOHN SILVER»

Autor: JOSEP VALLVERDÚ
Editorial: LA GALERA
Pàgines: 244 / Preu: 12 €

John Silver, el pirata de la creu, va fugir amb una part del botí trobat a l'illa del tresor. No se'n va saber mai més res. Això diuen, però en realitat

Silver va viure encara una colla d'anys viatjant de grat o per força, provant de fer-se passar per un senyor i mirant de conservar el seu petit patrimoni. Aquesta dèria el va portar per camps arriscats. Una novel·la que arrenca de personatges de *L'illa del tresor*.

«HISTÒRIA DEL INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. VOLUM II»

Autor: ALBERT BALCELLS, SANTIAGO IZQUIERDO I ENRIC PUJOL
Editorial: IEC
Pàgines: 504 / Preu: 31 €

El segon volum de la història de l'Institut d'Estudis Catalans apareix coincidint amb la celebració del seu centenari, cinc anys després de l'editat el 2002, que va cobrir des de l'any de la fundació fins al 1942. L'obra nova abasta des de la represa de les tasques de l'IEC, a principi de 1943, fins als temps recents.

«GRAMÀTICA ARANESA»

Autor: AITOR CARRERA
Editorial: PAGÈS EDITORS
Pàgines: 288 / Preu: 20 €

Durant els darrers cent anys s'havien publicat treballs gramaticals sobre altres varietats de la llengua occitana, però mai específicament sobre l'aranès. Aquesta és la primera gramàtica moderna de l'aranès, al mateix temps descriptiva i normativa. Aitor Carrera és professor de llengua i lingüística occitanes a la Universitat de Lleida i membre de la secció lingüística de l'Institut d'Estudis Aranès.

